Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 13ης Μαρτίου 2025*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Καταπολέμηση της τρομοκρατίας – Περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων – Δέσμευση κεφαλαίων – Κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ – Άρθρο 1, παράγραφοι 3, 4 και 6 – Κανονισμός (ΕΚ) 2580/2001 – Άρθρο 2, παράγραφος 3 – Διατήρηση της καταχώρισης οργανώσεως στον κατάλογο των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις – Εφαρμογή σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης – Τρομοκρατική ομάδα – Φύση των πράξεων που τελέστηκαν και λόγοι στους οποίους στηρίζονται οι πράξεις αυτές – Χρονική απόσταση – Ζήτημα του κατά πόσον εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης σε τρομοκρατικές δραστηριότητες – Αναλογικότητα – Υποχρέωση αιτιολογήσεως»

Στην υπόθεση C-44/23 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 27 Ιανουαρίου 2023,

Kurdistan Workers' Party (PKK), εκπροσωπούμενο από τους T. Buruma και A. M. van Eik, advocaten,

αναιρεσείον,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από την M.-C. Cadilhac, τον B. Driessen και την S. Van Overmeire,

καθού πρωτοδίκως,

η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον C. Giolito και τις J. Norris και L. Puccio,

η Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους J.-L. Carré, B. Fodda και W. Zemamta, στη συνέχεια από τους J.-L. Carré και B. Fodda, και τέλος από τον B. Fodda και την B. Travard,

το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο από την M. K. Bulterman και τους J. M. Hoogveld και J. Langer,

παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen (εισηγητή), πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του εβδόμου τμήματος, M. L. Arastey Sahún, πρόεδρο του πέμπτου τμήματος, και J. Passer, δικαστή,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, το Kurdistan Workers' Party (PKK) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 30ής Νοεμβρίου 2022, PKK κατά Συμβουλίου (T-316/14 RENV και T-148/19, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:727), με την οποία απορρίφθηκαν οι προσφυγές του με αίτημα την ακύρωση:

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/513 του Συμβουλίου, της 26ης Μαρτίου 2015, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 790/2014 (ΕΕ 2015, L 82, σ. 1),

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1325 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2015, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/513 (ΕΕ 2015, L 206, σ. 12),

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2425 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 2015, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1325 (ΕΕ 2015, L 334, σ. 1),

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2016/1127 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2016, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2425 (ΕΕ 2016, L 188, σ. 1),

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/150 του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2017, που να εφαρμόζει το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη

ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και να καταργεί τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2016/1127 (ΕΕ 2017, L 23, σ. 3), και

– του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/1420 του Συμβουλίου, της 4ης Αυγούστου 2017, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/150 (ΕΕ 2017, L 204, σ. 3),

– της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/25 του Συμβουλίου, της 8ης Ιανουαρίου 2019, σχετικά με την τροποποίηση και ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/1084 (ΕΕ 2019, L 6, σ. 6), και

– της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/1341 του Συμβουλίου, της 8ης Αυγούστου 2019, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/25 (ΕΕ 2019, L 209, σ. 15),

κατά το μέρος που οι εν λόγω κανονισμοί και αποφάσεις (στο εξής, από κοινού: επίδικες πράξεις) το αφορούν.

Το νομικό πλαίσιο

Το ψήφισμα 1373 (2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών

2 Στις 28 Σεπτεμβρίου 2001 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε το ψήφισμα 1373 (2001), με το οποίο καθορίσθηκαν στρατηγικές για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με κάθε μέσο και, ειδικότερα, για την καταπολέμηση της χρηματοδότησής της.

3 Στο προοίμιο του ψηφίσματος αυτού επισημαίνεται «η ανάγκη να αντιμετωπισθούν με όλα τα μέσα, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, οι απειλές κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, τις οποίες συνιστούν οι πράξεις τρομοκρατίας». Υπογραμμίζεται επίσης η υποχρέωση των κρατών «να ενισχύσουν τη διεθνή συνεργασία λαμβάνοντας πρόσθετα μέτρα για να αποτρέψουν και να καταστείλουν στο έδαφός τους, με όλα τα νόμιμα μέσα, τη χρηματοδότηση και την προπαρασκευή τρομοκρατικών πράξεων».

4 Το σημείο 1, στοιχείο c, του εν λόγω ψηφίσματος προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι όλα τα κράτη δεσμεύουν πάραυτα τα κεφάλαια και τα λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή τους οικονομικούς πόρους προσώπων που τελούν ή αποπειρώνται να τελέσουν τρομοκρατικές πράξεις, διευκολύνουν την τέλεσή τους ή συμμετέχουν σε αυτές, οντοτήτων που ανήκουν ή ελέγχονται από τα πρόσωπα αυτά, καθώς και προσώπων και οντοτήτων που ενεργούν εξ ονόματος ή κατ’ εντολήν των ως άνω προσώπων και οντοτήτων.

5 Το ψήφισμα αυτό δεν περιλαμβάνει κατάλογο προσώπων σε βάρος των οποίων πρέπει να εφαρμόζονται τα ως άνω περιοριστικά μέτρα.

Το δίκαιο της Ένωσης

Η κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ

6 Προς υλοποίηση του ψηφίσματος 1373 (2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε στις 27 Δεκεμβρίου 2001 την κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2001, L 344, σ. 93).

7 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1, 3, 4 και 6, της ως άνω κοινής θέσης έχει ως εξής:

«1. Η παρούσα κοινή θέση εφαρμόζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων στα πρόσωπα, ομάδες και οντότητες που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις και τα οποία παρατίθενται στο παράρτημα.

[…]

3. Για τους σκοπούς αυτής της κοινής θέσης, ως “τρομοκρατική πράξη” νοείται μια από τις ακόλουθες εκ προθέσεως πράξεις η οποία, εκ της φύσεώς της ή των συνθηκών της, είναι δυνατόν να προσβάλει σοβαρά χώρα ή διεθνή οργανισμό, όπως ορίζεται ως αξιόποινη πράξη από το εθνικό δίκαιο, όταν ο δράστης την διαπράττει με σκοπό:

i) να εκφοβίσει σοβαρά έναν πληθυσμό ή

ii) να εξαναγκάσει αδικαιολόγητα μια κυβέρνηση ή ένα διεθνή οργανισμό να εκτελέσουν ή να παραλείψουν οποιαδήποτε πράξη, ή

iii) να αποσταθεροποιήσει σοβαρά ή να καταστρέψει τις θεμελιώδεις πολιτικές, συνταγματικές, οικονομικές ή κοινωνικές δομές μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού:
   α) προσβολή κατά της ζωής προσώπου, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει το θάνατο,
   β) προσβολή κατά της σωματικής ακεραιότητας προσώπου,
   γ) απαγωγή ή αρπαγή προσώπων,
   δ) πρόκληση μαζικών καταστροφών σε κυβερνητικές ή δημόσιες εγκαταστάσεις, συγκοινωνιακά συστήματα, εγκαταστάσεις υποδομής, περιλαμβανομένων και των συστημάτων πληροφορικής, σταθερές εξέδρες που ευρίσκονται επί της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας, δημόσιους χώρους ή ιδιωτικές ιδιοκτησίες, που θα μπορούσαν να εκθέσουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές ή να προξενήσουν σημαντικές οικονομικές απώλειες,
   ε) κατάληψη αεροσκαφών ή πλοίων ή άλλων μέσων μαζικής μεταφοράς ή μεταφοράς εμπορευμάτων,
   στ) κατασκευή, κατοχή, κτήση, μεταφορά, προμήθεια ή χρήση πυροβόλων όπλων, εκρηκτικών υλών, πυρηνικών, βιολογικών και χημικών όπλων καθώς και, όσον αφορά τα βιολογικά και χημικά όπλα, έρευνα και ανάπτυξη,
   ζ) απελευθέρωση επικίνδυνων ουσιών ή πρόκληση πυρκαγιών, πλημμυρών ή εκρήξεων, με αποτέλεσμα την έκθεση ανθρώπινων ζωών σε κίνδυνο,
   η) διαταραχή ή διακοπή του εφοδιασμού ύδατος, ηλεκτρικής ενέργειας ή κάθε άλλου βασικού φυσικού πόρου, με αποτέλεσμα την έκθεση ανθρώπινων ζωών σε κίνδυνο,
   θ) απειλή τέλεσης μιας εκ των πράξεων που απαριθμούνται στα σημεία α) έως η),
   ι) η αρχηγία τρομοκρατικής ομάδας,

ια) η συμμετοχή στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας, μεταξύ άλλων με την παροχή σε αυτήν πληροφοριών ή υλικών μέσων ή με τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της, έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι η συμμετοχή αυτή θα συμβάλει στις εγκληματικές δραστηριότητες της ομάδας.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως "τρομοκρατική ομάδα" νοείται η δομημένη και ήδη επί ορισμένο χρονικό διάστημα υφιστάμενη ένωση περισσοτέρων των δύο προσώπων που ενεργούν από κοινού προκειμένου να τελέσουν τρομοκρατικές πράξεις. Ο όρος "δομημένη ένωση" σημαίνει μια ένωση που δεν συγκροτήθηκε τυχαία με σκοπό να διαπράξει αμέσως μια τρομοκρατική πράξη και η οποία δεν έχει απαραιτήτως τυπικά καθορισμένους ρόλους των μελών της, συνέχεια στη σύνθεσή της ή πολυσύνθετη δομή.

4. Ο κατάλογος του παραρτήματος καταρτίζεται βάσει ακριβών πληροφοριών ή στοιχείων του σχετικού φακέλου τα οποία δεικνύουν ότι έχει ληφθεί απόφαση από αρμόδια αρχή έναντι συγκεκριμένων προσώπων, ομάδων και οντοτήτων, είτε η εν λόγω απόφαση αφορά την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής διώξεως για μια τρομοκρατική πράξη ή την απόπειρα τέλεσης ή τη συμμετοχή ή τη διευκόλυνση μιας τέτοιας πράξης βάσει σοβαρών και αξιοπίστων αποδείξεων ή ενδείξεων είτε καταδίκη για τέτοιες πράξεις. Πρόσωπα, ομάδες και οντότητες που προσδιορίζονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ότι έχουν σχέση με την τρομοκρατία και κατά των οποίων έχει διατάξει κυρώσεις μπορούν να συμπεριληφθούν στον κατάλογο αυτό.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου ως "αρμόδια αρχή" νοείται δικαστική αρχή ή, εάν δικαστικές αρχές δεν έχουν αρμοδιότητα στον τομέα τον οποίο καλύπτει η παρούσα παράγραφος, ισοδύναμη αρμόδια αρχή στον εν λόγω τομέα.

[…]

6. Τα ονόματα των προσώπων και οντοτήτων τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο εξετάζονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον μια φορά το εξάμηνο, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η διατήρηση τους στον κατάλογο δικαιολογείται.»

8 Κατά το άρθρο 2 της εν λόγω κοινής θέσης:

«Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ενεργούσα εντός των ορίων των εξουσιών που της απονέμει η συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αποφασίζει τη δέσμευση κεφαλαίων και άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή οικονομικών πηγών προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 2580/2001

9 Το Συμβούλιο, εκτιμώντας ότι ήταν αναγκαία η έκδοση κανονισμού προκειμένου να υλοποιηθούν σε επίπεδο Ένωσης τα περιγραφόμενα στην κοινή θέση 2001/931 μέτρα, εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2580/2001, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2001, L 344, σ. 70).

10 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Εκτός εάν επιτρέπεται δυνάμει των άρθρων 5 και 6:

α) δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια, χρηματικά περιουσιακά στοιχεία και οικονομικοί πόροι που ανήκουν ή βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή φυσικού ή νομικού προσώπου, ομάδας ή οντότητας που περιλαμβάνεται στον κατάλογο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3,

β) κανένα κεφάλαιο, άλλο χρηματικό περιουσιακό στοιχείο ή οικονομικός πόρος δεν διατίθεται, άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε ή προς όφελος οποιουδήποτε από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις ομάδες ή τις οντότητες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3.

2. Εκτός εάν επιτρέπεται δυνάμει των άρθρων 5 και 6, απαγορεύεται η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε οποιοδήποτε ή προς όφελος οποιουδήποτε από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις ομάδες ή τις οντότητες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ομοφωνία, καταρτίζει, αναθεωρεί και τροποποιεί τον κατάλογο των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφοι 4, 5 και 6 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ. Ο κατάλογος αυτός αποτελείται από:

i) φυσικά πρόσωπα που διαπράττουν ή επιχειρούν να διαπράξουν, συμμετέχουν ή διευκολύνουν τη διάπραξη οιασδήποτε τρομοκρατικής πράξης·

ii) νομικά πρόσωπα, ομάδες ή οντότητες που διαπράττουν ή επιχειρούν να διαπράξουν, συμμετέχουν ή διευκολύνουν τη διάπραξη οιασδήποτε τρομοκρατικής πράξης·

iii) νομικά πρόσωπα, ομάδες ή οντότητες που ανήκουν σε ή ελέγχονται από ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ομάδες ή οντότητες που αναφέρονται στα στοιχεία i) και ii)· ή

iv) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ομάδες ή οντότητες που ενεργούν εξ ονόματος ή υπό την καθοδήγηση ενός ή περισσοτέρων φυσικών ή νομικών προσώπων, ομάδων ή οντοτήτων που αναφέρονται στα στοιχεία i) και ii).»

Το ιστορικό της διαφοράς

11 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 3 έως 14 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Όσον αφορά την εξέταση της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα.

12 Το PKK, προσφεύγον πρωτοδίκως και νυν αναιρεσείον, ιδρύθηκε το 1978 και ανέλαβε ένοπλο αγώνα κατά της Τουρκικής Κυβέρνησης προκειμένου να αναγνωριστεί το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των Κούρδων.

13 Το όνομά του δεν περιλαμβανόταν αρχικώς ούτε στον κατάλογο του παραρτήματος της κοινής θέσης 2001/931 ούτε στον κατάλογο που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001.

14 Στις 2 Μαΐου 2002 το Συμβούλιο υιοθέτησε την κοινή θέση 2002/340/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ενημέρωση της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2002, L 116, σ. 75). Στο παράρτημα της κοινής θέσης 2002/340 επικαιροποιήθηκε ο κατάλογος των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων εις βάρος των οποίων ισχύουν τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στην κοινή θέση 2001/931 και προστέθηκε, μεταξύ άλλων, το όνομα του αναιρεσείοντος, το οποίο προσδιοριζόταν ως το «Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (PKK)». Στις 2 Μαΐου 2002 το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης την απόφαση 2002/334/ΕΚ, για την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και την κατάργηση της απόφασης 2001/927/ΕΚ (ΕΕ 2002, L 116, σ. 33). Με την απόφαση 2002/334 προστέθηκε το όνομα του αναιρεσείοντος στον κατάλογο που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001, όπως ακριβώς παρατίθετο και στο παράρτημα της κοινής θέσης 2002/340.

15 Οι πράξεις αυτές έχουν έκτοτε επικαιροποιηθεί σε τακτική βάση, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931 και του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001. Το όνομα του αναιρεσείοντος εξακολούθησε να περιλαμβάνεται στους καταλόγους των ομάδων και οντοτήτων εις βάρος των οποίων ισχύουν τα περιοριστικά μέτρα (στο εξής: επίμαχοι κατάλογοι), παρά την προσβολή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ή την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ακύρωση πλειόνων αποφάσεων και κανονισμών στα παραρτήματα των οποίων περιλαμβάνονταν οι εν λόγω κατάλογοι. Από τις 2 Απριλίου 2004 η εν λόγω οντότητα περιλαμβάνεται στους επίμαχους καταλόγους με την ονομασία «Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (PKK) (άλλως "KADEK" ή "KONGRA-GEL")».

16 Συγκεκριμένα, τα περιοριστικά μέτρα που είχαν επιβληθεί στο αναιρεσείον διατηρήθηκαν ακολούθως σε ισχύ με πράξεις που εκδόθηκαν κατά την περίοδο από το 2014 έως το 2020, ήτοι μεταξύ άλλων:

– τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 125/2014 του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων έναντι ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 714/2013 (ΕΕ 2014, L 40, σ. 9), και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 790/2014 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 125/2014 (ΕΕ 2014, L 217, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: πράξεις του 2014)·

– τους εκτελεστικούς κανονισμούς 2015/513, 2015/1325, 2015/2425, 2016/1127, 2017/150 και 2017/1420 (στο εξής, από κοινού: κανονισμοί των ετών 2015 έως 2017)·

– την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/521 του Συμβουλίου, της 26ης Μαρτίου 2015, σχετικά με την ενημέρωση και τροποποίηση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης 2014/483/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ 2015, L 82, σ. 107)· την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/1334 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2015, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της

τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/521 (ΕΕ 2015, L 206, σ. 61) και την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/1426 του Συμβουλίου, της 4ης Αυγούστου 2017, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/154 (ΕΕ 2017, L 204, σ. 95) (στο εξής, από κοινού: αποφάσεις ΚΕΠΠΑ των ετών 2015 έως 2017)·

– τις αποφάσεις 2019/25 και 2019/1341·

– τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1337 του Συμβουλίου, της 8ης Αυγούστου 2019, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/24 (ΕΕ 2019, L 209, σ. 1)·

– τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/19 του Συμβουλίου, της 13ης Ιανουαρίου 2020, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1337 (ΕΕ 2020, L 8I, σ. 1), και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/1128 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2020, που εφαρμόζει το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και καταργεί τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/19 (ΕΕ 2020, L 247, σ. 1)·

– την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1132 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2020, που ενημερώνει τον κατάλογο των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/20 (ΕΕ 2020, L 247, σ. 18).

17 Στις αιτιολογικές εκθέσεις των πράξεων του 2014, το Συμβούλιο περιέγραφε το PKK ως οντότητα εμπλεκόμενη σε τρομοκρατικές πράξεις η οποία, από το 1984, έχει τελέσει πολυάριθμες πράξεις τέτοιας φύσεως. Το Συμβούλιο επισήμανε ότι οι τρομοκρατικές δραστηριότητες του PKK συνεχίστηκαν, παρά το γεγονός ότι υπήρξαν ορισμένες καταπαύσεις πυρός τις οποίες είχε κηρύξει μονομερώς το PKK, ιδίως από το 2009. Συναφώς, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι μεταξύ των τρομοκρατικών πράξεων που είχε διαπράξει το PKK περιλαμβάνονταν τοποθετήσεις βομβών, επιθέσεις με ρουκέτες, χρήση εκρηκτικών, δολοφονίες και απαγωγές Τούρκων πολιτών και αλλοδαπών τουριστών, απαγωγές ομήρων, επιθέσεις κατά των τουρκικών δυνάμεων ασφαλείας και ένοπλες συγκρούσεις με αυτές, επιθέσεις κατά πετρελαϊκών εγκαταστάσεων και μαζικών μέσων μεταφοράς, επιθέσεις κατά τουρκικών διπλωματικών, πολιτιστικών και εμπορικών εγκαταστάσεων σε διάφορες χώρες, εκβιασμοί Τούρκων πολιτών του εξωτερικού για χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων του, καθώς και άλλες εγκληματικές δραστηριότητες με σκοπό τη χρηματοδότηση. Εν είδει παραδείγματος, το Συμβούλιο κατήρτισε κατάλογο 69 περιστατικών τα οποία είχαν συμβεί μεταξύ της 14ης Νοεμβρίου 2003 και της 19ης Οκτωβρίου 2011 και τα οποία χαρακτήρισε ως τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931.

18 Το Συμβούλιο προσέθεσε ότι σε βάρος του PKK είχαν εκδοθεί αποφάσεις αρμόδιων εθνικών αρχών κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, παραπέμποντας συναφώς, μεταξύ άλλων, σε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, της 29ης Μαρτίου 2001 (στο εξής: απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου) για την απαγόρευση του PKK δυνάμει του UK Terrorism Act 2000 (νόμου του Ηνωμένου Βασιλείου του 2000 κατά της τρομοκρατίας), όπως συμπληρώθηκε με απόφαση της 14ης Ιουλίου 2006, σύμφωνα με την οποία το «KADEK» και το «KONGRA-GEL» αποτελούσαν άλλες ονομασίες του PKK.

19 Στις αιτιολογικές εκθέσεις των πράξεων που εκδόθηκαν μεταξύ των ετών 2015 και 2017, το Συμβούλιο επισήμανε ότι η διατήρηση της καταχώρισης του ονόματος του αναιρεσείοντος στους επίμαχους καταλόγους στηριζόταν, μεταξύ άλλων, στις αποφάσεις των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου που είχαν εκδοθεί κατά τα έτη 2001 και 2006 και είχαν ήδη ληφθεί υπόψη, όπως αυτές συμπληρώθηκαν, πρώτον, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, της 3ης Δεκεμβρίου 2014, περί διατηρήσεως σε ισχύ της απαγόρευσης του PKK, δεύτερον, με απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2011 του tribunal de grande instance de Paris (πρωτοδικείου Παρισίων, Γαλλία), με την οποία το κουρδικό πολιτιστικό κέντρο Ahmet Kaya καταδικάστηκε για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με σκοπό την προετοιμασία τρομοκρατικής πράξης και για χρηματοδότηση τρομοκρατικής δραστηριότητας, η οποία απόφαση επικυρώθηκε σε δεύτερο βαθμό με απόφαση της 23ης Απριλίου 2013 του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισίων, Γαλλία) και, κατόπιν άσκησης αναιρέσεως, με απόφαση της 21ης Μαΐου 2014 του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γαλλία), και, τρίτον, κατόπιν επανεξέτασης που διενεργήθηκε από τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και ολοκληρώθηκε στις 21 Νοεμβρίου 2013, η οποία επιβεβαίωνε τον χαρακτηρισμό του PKK ως «αλλοδαπής τρομοκρατικής οργάνωσης».

20 Στις αιτιολογικές εκθέσεις των πράξεων που εκδόθηκαν το 2019 και το 2020 παρατίθενται, κατ' ουσίαν, εκ νέου οι ίδιοι ως άνω λόγοι.

Οι προσφυγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

Η υπόθεση T-316/14 RENV

21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 1η Μαΐου 2014, το PKK άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση του εκτελεστικού κανονισμού 125/2014, κατά το μέρος που το αφορά.

22 Με μεταγενέστερα υπομνήματα προσαρμογής του δικογράφου της προσφυγής, το PKK ζήτησε επίσης την ακύρωση του εκτελεστικού κανονισμού 790/2014 καθώς και των πράξεων που είχαν εκδοθεί κατά τα έτη 2015 έως 2017 (αποφάσεις ΚΕΠΠΑ των ετών 2015 έως 2017 και κανονισμοί των ετών 2015 έως 2017), κατά το μέρος που οι πράξεις αυτές το αφορούν.

23 Επετράπη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρέμβει στη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου υπέρ του Συμβουλίου.

24 Με απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2018, PKK κατά Συμβουλίου (T-316/14, EU:T:2018:788), το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε, λόγω ελλείψεως αιτιολογίας, όλες τις πράξεις που προσβάλλονταν με την προσφυγή, κατά το μέρος που αφορούν το PKK.

25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Ιανουαρίου 2019, το Συμβούλιο άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής. Στη Γαλλική Δημοκρατία και στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών επετράπη να παρέμβουν στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου υπέρ του Συμβουλίου.

26 Με απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK (C-46/19 P, EU:C:2021:316), το Δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, PKK κατά Συμβουλίου (T-316/14, EU:T:2018:788), στο μέτρο που είχε κάνει δεκτή την προσφυγή ακυρώσεως, και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

27 Προς στήριξη της προσφυγής του στην υπόθεση T-316/14 RENV, το PKK προέβαλε, κατ' ουσίαν, επτά λόγους ακυρώσεως. Εξ αυτών, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορούσε εσφαλμένο χαρακτηρισμό του προσφεύγοντος ως τρομοκρατικής ομάδας κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, ο δεύτερος, έλλειψη απόφασης ληφθείσας από αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της εν λόγω κοινής θέσης, ο τρίτος, παράβαση των άρθρων 4 και 51 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθόσον οι πράξεις του 2014 και οι πράξεις των ετών 2015 έως 2017 βασίζονταν εν μέρει σε πληροφορίες συλλεγείσες μέσω βασανιστηρίων ή κατόπιν κακομεταχείρισης, ο τέταρτος, μη διενέργεια επανεξέτασης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 1, παράγραφος 6, της ως άνω κοινής θέσης, ο πέμπτος, παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της επικουρικότητας, ο έκτος, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και, ο έβδομος, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

Η υπόθεση T-148/19

28 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Μαρτίου 2019, το PKK άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασης 2019/25, κατά το μέρος που το αφορά.

29 Με μεταγενέστερα υπομνήματα προσαρμογής του δικογράφου της προσφυγής, το PKK ζήτησε επίσης την ακύρωση των λοιπών πράξεων που είχαν εκδοθεί το έτος 2019 (της απόφασης 2019/1341 και του εκτελεστικού κανονισμού 2019/1337) καθώς και των πράξεων που είχαν εκδοθεί το έτος 2020 (της απόφασης 2020/1132 και των εκτελεστικών κανονισμών 2020/19 και 2020/1128), κατά το μέρος που οι πράξεις αυτές το αφορούν.

30 Προς στήριξη της προσφυγής του, το προσφεύγον προέβαλε έξι λόγους ακυρώσεως. Εξ αυτών, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορούσε εσφαλμένο χαρακτηρισμό του προσφεύγοντος ως τρομοκρατικής ομάδας κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, ο δεύτερος, έλλειψη απόφασης ληφθείσας από αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της ως άνω κοινής θέσης, ο τρίτος, μη διενέργεια επανεξέτασης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης, ο τέταρτος, παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της επικουρικότητας, ο πέμπτος, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και, ο έκτος, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

31 Με απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2022, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων T-316/14 RENV και T-148/19 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως περατώνουσας τη δίκη.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

32 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτες τις προσφυγές ως προς τα αιτήματα περί ακύρωσης των αποφάσεων ΚΕΠΠΑ των ετών 2015 έως 2017 (υπόθεση T-316/14 RENV), καθώς και της απόφασης 2020/1132, και των εκτελεστικών κανονισμών 2019/1337, 2020/19 και 2020/1128 (υπόθεση T-148/19) και, ως εκ τούτου, τις εξέτασε επί της ουσίας μόνον κατά το μέρος που αφορούσαν τις πράξεις του 2014 και τις επίδικες πράξεις, ήτοι τους κανονισμούς των ετών 2015 έως 2017 καθώς και τις αποφάσεις 2019/25 και 2019/1341 (στο εξής: αποφάσεις του 2019).

33 Λαμβανομένων υπόψη των ομοιοτήτων μεταξύ έξι εκ των λόγων ακυρώσεως που προβάλλονταν σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις T-316/14 RENV και T-148/19, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τους λόγους αυτούς από κοινού, διακρίνοντας μεταξύ των δύο υποθέσεων μόνον εφόσον τούτο ήταν αναγκαίο λόγω συγκεκριμένων επιχειρημάτων που είχαν προβληθεί προς στήριξή τους και ορισμένων διαφορών μεταξύ των προσβαλλόμενων πράξεων.

34 Πέντε από τους ως άνω λόγους ακυρώσεως είναι λυσιτελείς για την εξέταση της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

35 Συγκεκριμένα, πρώτον, όσον αφορά την εξέταση του λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ της αρχικής καταχώρισης του ονόματος προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, κατά τη διάταξη αυτή, και της διατηρήσεως στον εν λόγω κατάλογο του ονόματος προσώπου ή οντότητας που έχει ήδη καταχωρισθεί σε αυτόν, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 6, της εν λόγω κοινής θέσης. Ενώ η αρχική καταχώριση του ονόματος προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο προϋποθέτει την ύπαρξη εθνικής απόφασης ληφθείσας από αρμόδια αρχή, τέτοια προϋπόθεση δεν προβλέπεται για τη διατήρηση της καταχώρισης του ονόματος του εν λόγω προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο, δεδομένου ότι η διατήρησή της συνιστά, κατ' ουσίαν, παράταση της αρχικής καταχώρισης και προϋποθέτει ότι εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης του συγκεκριμένου προσώπου ή οντότητας σε τρομοκρατικές δραστηριότητες.

36 Όσον αφορά τις αιτιάσεις του PKK κατά του χαρακτηρισμού της απόφασης του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου ως απόφασης αρμόδιας αρχής κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε την έννοια της «αρμόδιας αρχής», τα στοιχεία που απαιτούνται για να καταδειχθεί η λήψη απόφασης και την ημερομηνία τέλεσης των περιστατικών που ελήφθησαν υπόψη με την απόφαση αυτή, για να καταλήξει στο συμπέρασμα, στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αιτιάσεις αυτές ήταν αβάσιμες.

37 Όσον αφορά, δεύτερον, την εξέταση των αιτιάσεων που αφορούσαν παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εθιμική αρχή της αυτοδιάθεσης δεν συνεπάγεται ότι ένας λαός ή οι κάτοικοι μιας περιοχής μπορούν να προσφεύγουν σε μέσα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής, προκειμένου να ασκήσουν το δικαίωμα αυτοδιάθεσης. Στη σκέψη 131 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των σκοπών που ένας λαός ή οι κάτοικοι μιας περιοχής επιθυμούν να επιτύχουν και, αφετέρου, των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν προκειμένου να επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι σκοποί και ότι, επομένως, οι «στόχοι» που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημεία i έως iii, της κοινής θέσης 2001/931 δεν αντιστοιχούν σε σκοπούς οι οποίοι μπορούν να χαρακτηριστούν ως απώτεροι ή υποκείμενοι. Το Γενικό

Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σκοπός που επιδιώκεται με τις επιθέσεις κατά των θεμελιωδών δομών του τουρκικού κράτους, ο οποίος υποστηρίζεται ότι συνίσταται στην τροποποίηση των δομών αυτών προκειμένου να καταστούν πιο δημοκρατικές, καθώς και ότι ο όρος «αδικαιολόγητα» πρέπει να νοείται ως αναφερόμενος στον παράνομο χαρακτήρα του εξαναγκασμού που ασκείται και δεν πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα του προβαλλόμενου ως θεμιτού σκοπού που επιδιώκεται με την άσκηση του εν λόγω εξαναγκασμού. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, στη σκέψη 133 της ίδιας αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω κοινή θέση και, γενικότερα, όλο το σύστημα περιοριστικών μέτρων της Ένωσης δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης των πληθυσμών εντός καταπιεστικών κρατών, δεδομένου ότι οι πράξεις αυτές δεν αποσκοπούν στο να προσδιορισθεί ποιος έχει δίκαιο ή άδικο σε μια σύγκρουση μεταξύ ενός κράτους και μιας ομάδας, αλλά στο να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία. Ως εκ τούτου, απορρίφθηκαν ως αβάσιμα τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν υπέρ της συνεκτίμησης του θεμιτού χαρακτήρα της ένοπλης σύγκρουσης για την αυτοδιάθεση του κουρδικού λαού στο πλαίσιο της ερμηνείας των σκοπών που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της ως άνω κοινής θέσης.

38 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε επίσης τον ισχυρισμό ότι οι σκοποί που επιδιώκονταν με ορισμένες από τις αποδιδόμενες στο PKK πράξεις δεν είχαν τρομοκρατικό χαρακτήρα, σε σχέση με την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, υπογραμμίζοντας, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι είναι άνευ σημασίας οι διαφορές μεταξύ του ορισμού της τρομοκρατικής πράξης στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και στο εν λόγω άρθρο 1, παράγραφος 3, στο μέτρο που και οι δύο ρυθμίσεις προκρίνουν τον ίδιο ορισμό σε δύο στάδια των τρομοκρατικών πράξεων.

39 Τρίτον, στο πλαίσιο της εξετάσεως του λόγου ακυρώσεως που αφορούσε παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στις σκέψεις 147 και 150 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο μπορεί μεν να διατηρήσει το όνομα προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, εφόσον κρίνει ότι εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης του εν λόγω προσώπου ή οντότητας σε τρομοκρατικές δραστηριότητες, βάσει του οποίου έγινε η αρχική καταχώριση, αλλά ότι η πάροδος του χρόνου και η εξέλιξη των περιστάσεων είναι οι προϋποθέσεις που ενεργοποιούν την υποχρέωση επικαιροποίησης του κινδύνου ανάμειξης. Εν προκειμένω, αφού διαπίστωσε, στη σκέψη 167 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εξέλιξη των περιστάσεων η οποία δικαιολογούσε μια επικαιροποιημένη εκτίμηση της κατάστασης, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 175 της εν λόγω αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο είχε παραβεί την υποχρέωση επικαιροποίησης που υπέχει από το άρθρο 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης, όπερ είχε ως αποτέλεσμα την ακύρωση των πράξεων του 2014 από το Γενικό Δικαστήριο, κατά το μέρος που αφορούσαν το PKK. Αντιθέτως, όσον αφορά τους κανονισμούς των ετών 2015 έως 2017 καθώς και τις πράξεις που εκδόθηκαν το 2019, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, ιδίως στις σκέψεις 186 και 202 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο είχε επικαιροποιήσει ορθώς την εκτίμησή του περί κινδύνου ανάμειξης του PKK σε τρομοκρατικές δραστηριότητες κατά την ημερομηνία έκδοσης των πράξεων αυτών και ότι, επομένως, η επανεξέταση δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 6, της εν λόγω κοινής θέσης είχε διενεργηθεί προσηκόντως.

40 Τέταρτον, εξετάζοντας τον λόγο ακυρώσεως περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε στις σκέψεις 207 έως 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι τα περιοριστικά μέτρα εν γένει, αφενός, επιδιώκουν σκοπό γενικού συμφέροντος και, αφετέρου, δεν θεωρούνται δυσανάλογα και ανεπίτρεπτα ή υπονομεύοντα την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Όσον αφορά ειδικότερα το επιχείρημα ότι τα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν

εν προκειμένω παρεμπόδιζαν μια ειρηνική και δημοκρατική επίλυση της σύγκρουσης μεταξύ των Κούρδων και των τουρκικών αρχών ή είχαν επιπτώσεις για τους Κούρδους και για κάθε πρόσωπο που επιθυμούσε να τους υποστηρίξει, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 212 και 213 της αποφάσεως αυτής, ότι οι επίδικες πράξεις ανέφεραν σαφώς ότι είχαν ως σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του PKK, με αποτέλεσμα η ένοπλη σύγκρουση και οι ενέργειες που κατήγγειλε το PKK ως διαπραχθείσες σε βάρος τρίτων να μη μπορούν να θεωρηθούν ότι οφείλονταν στις επίδικες πράξεις και, ως εκ τούτου, να μη μπορεί να διαπιστωθεί ότι οι πράξεις αυτές στερούνταν αναλογικού χαρακτήρα.

41 Τέλος, πέμπτον, ως προς τον λόγο ακυρώσεως που αφορούσε παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στις σκέψεις 216 έως 219 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη νομολογία κατά την οποία, προκειμένου να εκπληρωθεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 296 ΣΛΕΕ υποχρέωση αιτιολογήσεως, το Συμβούλιο οφείλει να παραθέσει αρκούντως σαφείς και συγκεκριμένους λόγους ώστε να παράσχει τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο προσφεύγοντα να λάβει γνώση των λόγων για τους οποίους διατηρήθηκε σε ισχύ η καταχώριση του ονόματός του στους καταλόγους περί δεσμεύσεως κεφαλαίων και στο Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του. Στις σκέψεις 221 έως 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε θέση όσον αφορά διάφορες αιτιάσεις που είχαν προβληθεί συναφώς από το PKK, υπογραμμίζοντας, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 234 της εν λόγω αποφάσεως, ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως συνιστά ουσιώδη τύπο ο οποίος πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας το οποίο αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίμαχης πράξεως και ότι, ως εκ τούτου, οι αιτιάσεις και τα επιχειρήματα που αποσκοπούν στην αμφισβήτηση του βασίμου μιας πράξης είναι άνευ αντικειμένου στο πλαίσιο λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται έλλειψη αιτιολογίας ή ανεπαρκής αιτιολογία.

42 Ως εκ τούτου, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο, στη μεν υπόθεση T-316/14 RENV, ακύρωσε τις πράξεις του 2014, κατά το μέρος που αφορούν το PKK, και απέρριψε κατά τα λοιπά την προσφυγή, στη δε υπόθεση T-148/19, απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

43 Το PKK ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές ακυρώσεως των επίδικων πράξεων, κατά το μέρος που αφορούν το αναιρεσείον,

– να αποφανθεί οριστικώς επί των ζητημάτων που αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως και να ακυρώσει τις επίδικες πράξεις κατά το μέρος που αφορούν το αναιρεσείον και

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα τόσο της αναιρετικής όσο και των πρωτοβάθμιων διαδικασιών, πλέον τόκων.

44 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,

– επικουρικώς, να απορρίψει τις προσφυγές με αίτημα την ακύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων στις υποθέσεις T-316/14 RENV και T-148/19 και

– να καταδικάσει το PKK στα δικαστικά έξοδα τόσο της αναιρετικής όσο και των πρωτοβάθμιων διαδικασιών, πλέον τόκων.

45 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,

– να καταδικάσει το αναιρεσείον στα δικαστικά έξοδα.

46 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως.

47 Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει το PKK στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

48 Το αναιρεσείον προβάλλει πέντε λόγους προς στήριξη της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, εκ των οποίων ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία και εφαρμογή εν προκειμένω του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, και ειδικότερα όσον αφορά την ερμηνεία των διαλαμβανόμενων στην εν λόγω διάταξη «σκοπών», ο δεύτερος αφορά πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κρίνοντας, κατά παράβαση των προϋποθέσεων του άρθρου 1, παράγραφοι 3 και 4, της κοινής θέσης, ότι το Συμβούλιο μπορούσε να στηριχθεί στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, ο τρίτος αφορά πλάνη του Γενικού Δικαστηρίου κατά την εκτίμηση της επανεξέτασης που είχε διενεργήσει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης, ο τέταρτος αφορά πλάνη στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την ερμηνεία της αρχής της αναλογικότητας και ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως αφορά πλάνη του Γενικού Δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του κατά πόσον ήταν επαρκής η αιτιολογία την οποία είχε παραθέσει το Συμβούλιο στην αιτιολογική έκθεση των επίδικων πράξεων.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

49 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι, στις σκέψεις 126 έως 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένα το άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931 και εφάρμοσε επίσης εσφαλμένα τη διάταξη αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση, κρίνοντας ότι οι «σκοποί» που μνημονεύονται στα σημεία i έως iii της εν λόγω διάταξης αφορούν την ίδια τη φύση των τελεσθεισών πράξεων.

50 Το αναιρεσείον εκτιμά ότι στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931 γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των πράξεων οι οποίες είναι τόσο σοβαρές ώστε να μπορούν να χαρακτηριστούν ως τρομοκρατικές πράξεις, όπως οι απαριθμούμενες στα στοιχεία α′ έως ια′, και, αφετέρου, των σκοπών για τους οποίους πρέπει να τελούνται οι πράξεις αυτές, όπως αυτοί εκτίθενται στα σημεία i έως iii. Δεδομένου δε ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι σωρευτικές, προκειμένου να μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη τρομοκρατικής πράξης, κατά την έννοια της εν λόγω κοινής θέσης, το Συμβούλιο οφείλει να αποδείξει, αφενός, ότι μια οργάνωση τέλεσε μία ή

περισσότερες από τις πράξεις που απαριθμούνται στα στοιχεία α′ έως ια′ και, αφετέρου, ότι η πράξη ή οι πράξεις αυτές τελέστηκαν για τρομοκρατικό σκοπό. Επισημαίνοντας, όμως, στη σκέψη 131 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι «στόχοι» που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημεία i έως iii, της εν λόγω κοινής θέσης αφορούν «την ίδια τη φύση των πράξεων», το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της διττής αυτής προϋπόθεσης, καταργώντας de facto την αυτοτελή προϋπόθεση περί τρομοκρατικού σκοπού.

51 Βεβαίως, το Γενικό Δικαστήριο, αφού διέκρινε, στη σκέψη 131 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μεταξύ των σκοπών που επιθυμούν να επιτύχουν ένας λαός ή οι κάτοικοι μιας περιοχής και των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν για την επίτευξή τους, έκρινε ορθώς ότι οι «στόχοι» που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931 δεν αντιστοιχούν σε σκοπούς οι οποίοι μπορούν να χαρακτηριστούν ως απώτεροι ή υποκείμενοι. Ωστόσο, δεν μπορεί να συναχθεί εκ τούτου ότι ο απώτερος σκοπός είναι «άνευ σημασίας» για την ερμηνεία του άμεσου σκοπού μιας πράξης. Επομένως, κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο απώτερος σκοπός δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη.

52 Επιπλέον, το αναιρεσείον, το οποίο παραπέμπει στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, θεωρεί ότι ο όρος «αδικαιολόγητα» που περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημείο ii, της κοινής θέσης 2001/931 δεν αφορά μόνον τον παράνομο χαρακτήρα του εξαναγκασμού που ασκείται, ειδάλλως ο όρος αυτός θα ήταν περιττός, διότι η πράξη πρέπει να είναι παράνομη για να εμπίπτει στο άρθρο 1, παράγραφος 3. Κατά συνέπεια, ο όρος αυτός θα έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποσκοπεί να καταστήσει δυσχερέστερο τον χαρακτηρισμό μιας πράξης ως τρομοκρατικής πράξης.

53 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης εσφαλμένα, στη σκέψη 131 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι «όρ[οι] που χρησιμοποιούνται (εκφοβισμός, εξαναγκασμός, αποσταθεροποίηση ή καταστροφή)» αφορούν «την ίδια τη φύση των πράξεων», διότι δεν μπορεί να διαπιστωθεί αν μια πράξη αποσταθεροποιεί ή καταστρέφει θεμελιώδεις δομές ενός κράτους χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει η εμπλεκόμενη οργάνωση για τις θεμελιώδεις αυτές δομές. Επομένως, αν ο επιδιωκόμενος σκοπός είναι να καταστούν οι εν λόγω θεμελιώδεις δομές πιο συμβατές προς τις αρχές του διεθνούς δικαίου και προς τα δικαιώματα του ανθρώπου, η πράξη δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποσκοπεί στην αποσταθεροποίηση ή στην καταστροφή των δομών αυτών. Δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η εθιμική αρχή της αυτοδιάθεσης αποτελεί «δικαίωμα αντιτάξιμο erga omnes, καθώς και μια από τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου» (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, σκέψη 88), το Συμβούλιο οφείλει να τη λαμβάνει υπόψη όταν αποφασίζει να εγγράψει μια οργάνωση σε κατάλογο κυρώσεων. Επομένως, κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 133 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εφαρμογή των διατάξεων της κοινής θέσης 2001/931 δεν αποτελεί εμπόδιο στην εφαρμογή της εθιμικής αρχής της αυτοδιάθεσης.

54 Κατά το αναιρεσείον, αν γινόταν δεκτή η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, τότε οι πράξεις που τελούνται από πρόσωπο το οποίο, προκειμένου να παράσχει στον λαό του τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμά του αυτοδιάθεσης, δεν έχει άλλη επιλογή από τη χρήση ένοπλης βίας, θα ενέπιπταν στον ορισμό της τρομοκρατικής πράξης. Τούτο θα ισοδυναμούσε με αποκήρυξη της ιδέας ενός διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο σύνολό του, κατά το οποίο πολλές στρατιωτικές πράξεις που τελούνται στο πλαίσιο μιας τέτοιας σύγκρουσης είναι νόμιμες. Αντί να αναφερθεί, όπως έπραξε στη σκέψη 133 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην ευρεία διακριτική

ευχέρεια που αναγνωρίζεται στο Συμβούλιο, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να λάβει υπόψη την αρχή της αυτοδιάθεσης στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931.

55 Τέλος, παραπέμποντας στα επιχειρήματα που προέβαλε πρωτοδίκως, το αναιρεσείον προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι αρνήθηκε να αποφανθεί, στη σκέψη 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επί της εφαρμογής εν προκειμένω της αρχής της αυτοδιάθεσης και επί του ζητήματος της νομιμότητας της χρήσης ένοπλης βίας για την επίτευξη της αυτοδιάθεσης.

56 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Επιτροπή, ζητεί την απόρριψη του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

57 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία, στις σκέψεις 126 έως 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, ερμηνεία κατά την οποία οι «σκοποί» που αναφέρονται στη διάταξη αυτή αφορούν την «ίδια τη φύση των πράξεων» και δεν δύναται να λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη ένοπλη σύγκρουση με σκοπό την αυτοδιάθεση ενός λαού.

58 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [πρβλ. απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2021, Επιτροπή και GMB Glasmanufaktur Brandenburg κατά Xinyi PV Products (Anhui) Holdings, C-884/19 P και C-888/19 P, EU:C:2021:973, σκέψη 70].

59 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, επισημαίνεται ότι μια πράξη ορίζεται ως «τρομοκρατική πράξη» εφόσον συντρέχουν δύο σωρευτικές προϋποθέσεις, ήτοι, αφενός, ότι η πράξη αυτή περιλαμβάνεται μεταξύ των πράξεων που απαριθμούνται στα στοιχεία α′ έως ια′ και, αφετέρου, ότι ο σκοπός για τον οποίο τελέστηκε εμπίπτει σε έναν από τους σκοπούς που μνημονεύονται στα σημεία i έως iii.

60 Επομένως, όπως εξάλλου παραδέχθηκε και το αναιρεσείον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ορθώς, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εν λόγω κοινή θέση ορίζει τις τρομοκρατικές πράξεις με βάση τόσο τους επιδιωκόμενους σκοπούς όσο και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή τους.

61 Ωστόσο, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το αναιρεσείον, από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης ουδόλως μπορεί να συναχθεί ότι ο πολιτικός σκοπός τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη πράξη ή η φύση των διεκδικήσεων του αυτουργού της πράξης μπορούν να έχουν οποιαδήποτε σημασία για τον ορισμό της «τρομοκρατικής πράξης».

62 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931 επιβεβαιώνεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή, καθώς και από τους σκοπούς που επιδίωκε το Συμβούλιο κατά την έκδοση της κοινής θέσης.

63 Πράγματι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 7 της κοινής θέσης 2001/931 και από τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 5 και 6 του κανονισμού 2580/2001, το Συμβούλιο εξέδωσε την εν λόγω κοινή θέση και στη συνέχεια, σύμφωνα με αυτήν, τον ως άνω κανονισμό προκειμένου, μεταξύ άλλων, να υλοποιήσει, στο επίπεδο της Ένωσης, το ψήφισμα 1373 (2001) του Συμβουλίου

Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο επιβεβαίωνε την «ανάγκη να αντιμετωπισθούν με όλα τα μέσα, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, οι απειλές κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, τις οποίες συνιστούν οι πράξεις τρομοκρατίας» και ζητούσε από τα κράτη μέλη «να ενισχύσουν τη διεθνή συνεργασία λαμβάνοντας πρόσθετα μέτρα για να αποτρέψουν και να καταστείλουν στο έδαφός τους, με όλα τα νόμιμα μέσα, τη χρηματοδότηση και την προπαρασκευή τρομοκρατικών πράξεων».

64 Συναφώς, υπενθυμίζεται επίσης ότι η κοινή θέση 2001/931 επιδιώκει κατ' ουσίαν τον προληπτικό σκοπό της καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας, διά της αποκοπής των πηγών χρηματοδότησής της με τη δέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων των προσώπων ή των οντοτήτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι εμπλέκονται σε σχετικές δραστηριότητες (πρβλ. απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Al-Aqsa κατά Συμβουλίου και Κάτω Χώρες κατά Al-Aqsa, C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψη 67).

65 Συγκεκριμένα, οι εκ προθέσεως πράξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' έως ια', της κοινής θέσης 2001/931 θεωρούνται τρομοκρατικές πράξεις αν διαπράττονται με σκοπό τον σοβαρό εκφοβισμό ενός πληθυσμού, τον αδικαιολόγητο εξαναγκασμό μιας κυβέρνησης ή ενός διεθνούς οργανισμού να εκτελέσουν ή να παραλείψουν οποιαδήποτε πράξη ή τη σοβαρή αποσταθεροποίηση ή καταστροφή των θεμελιωδών πολιτικών, συνταγματικών, οικονομικών ή κοινωνικών δομών μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο πολιτικός ή άλλος σκοπός του αυτουργού της επίμαχης τρομοκρατικής πράξης.

66 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η κοινή θέση 2001/931 και ο κανονισμός 2580/2001 δεν έχουν ως σκοπό την επιβολή κυρώσεων για τρομοκρατικές πράξεις, αλλά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με την πρόληψη της χρηματοδότησης τρομοκρατικών πράξεων (απόφαση της 14ης Μαρτίου 2017, A κ.λπ., C-158/14, EU:C:2017:202, σκέψη 96).

67 Αντιθέτως, καμία από τις αιτιολογικές σκέψεις ή τους επιδιωκόμενους σκοπούς δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι πράξεις που επιδιώκουν έναν προβαλλόμενο ως θεμιτό σκοπό πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της κοινής θέσης 2001/931 και, ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα του αναιρεσείοντος ότι απαιτείται να λαμβάνεται υπόψη αν τυχόν υφίσταται σκοπός αυτοδιάθεσης, όταν εξετάζεται αν μια πράξη τελέστηκε για τρομοκρατικό σκοπό.

68 Το Γενικό Δικαστήριο έλαβε θέση επί του επιχειρήματος αυτού, στις σκέψεις 122 και 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπενθυμίζοντας, χωρίς τούτο να αμφισβητείται από το αναιρεσείον, ότι η ύπαρξη ένοπλης σύγκρουσης κατά την έννοια του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου δεν αποκλείει την εφαρμογή των σχετικών με την πρόληψη της τρομοκρατίας διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, όπως η κοινή θέση 2001/931, επί των τρομοκρατικών πράξεων που ενδεχομένως τελούνται στο πλαίσιο αυτό (πρβλ. απόφαση της 14ης Μαρτίου 2017, A κ.λπ., C-158/14, EU:C:2017:202, σκέψεις 97 και 98), και διευκρινίζοντας ότι στην ως άνω κοινή θέση δεν γίνεται καμία διάκριση, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της, αναλόγως του αν η επίμαχη πράξη τελείται ή όχι στο πλαίσιο ένοπλης σύγκρουσης κατά την έννοια του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

69 Μολονότι το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 125 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισήμανε ότι η εθιμική αρχή της αυτοδιάθεσης που υπενθυμίζεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 1 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αποτελεί αρχή του διεθνούς δικαίου η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα μη αυτόνομα εδάφη και σε όλους τους λαούς που δεν έχουν ακόμη αποκτήσει την ανεξαρτησία τους

(απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, σκέψη 88), η αρχή αυτή δεν συνεπάγεται εντούτοις ότι ένας λαός ή οι κάτοικοι μιας περιοχής μπορούν να προσφεύγουν σε μέσα τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931 προκειμένου να ασκήσουν το δικαίωμά τους αυτοδιάθεσης.

70 Πράγματι, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και η κοινή θέση 2001/931 επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς και θεσπίζουν διαφορετικούς μηχανισμούς και, ως εκ τούτου, η εφαρμογή της εν λόγω κοινής θέσης δεν εξαρτάται από χαρακτηρισμούς που απορρέουν από το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Το Δικαστήριο συνήγαγε από τα προεκτεθέντα ότι η κοινή θέση 2001/931 και ο κανονισμός 2580/2001 έχουν την έννοια ότι δραστηριότητες των ενόπλων δυνάμεων σε περίοδο ένοπλης σύρραξης κατά την έννοια του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου μπορούν να συνιστούν «τρομοκρατικές πράξεις» κατά την έννοια των εν λόγω πράξεων της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 14ης Μαρτίου 2017, A κ.λπ., C-158/14, EU:C:2017:202, σκέψεις 89, 91 και 97).

71 Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 131 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των σκοπών που ένας λαός ή οι κάτοικοι μιας περιοχής επιθυμούν να επιτύχουν και, αφετέρου, των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν προκειμένου να επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι σκοποί και ότι, επομένως, οι «στόχοι» που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημεία i έως iii, της κοινής θέσης 2001/931 δεν αντιστοιχούν σε σκοπούς οι οποίοι μπορούν να χαρακτηριστούν ως απώτεροι ή υποκείμενοι.

72 Μολονότι το αναιρεσείον παραδέχεται ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι υφίσταται διαφορά μεταξύ του απώτερου ή υποκείμενου σκοπού για τον οποίο μια οντότητα εμπλέκεται σε ένοπλη σύγκρουση και του σκοπού για τον οποίο τελούνται οι συγκεκριμένες πράξεις στο πλαίσιο της σύγκρουσης αυτής, εντούτοις δεν προβάλλει κανένα βάσιμο νομικό επιχείρημα από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι ο απώτερος ή ο υποκείμενος σκοπός έχει σημασία για την εκτίμηση του σκοπού των συγκεκριμένων πράξεων.

73 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι οι πράξεις που τελούνται για έναν από τους τρεις σκοπούς που μνημονεύονται στα σημεία i έως iii του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931 μπορούν να χαρακτηρισθούν ως τρομοκρατικές πράξεις, ακόμη και αν ο απώτερος ή υποκείμενος σκοπός τους έγκειται, για παράδειγμα, στο να καταστούν πιο δημοκρατικές οι θεμελιώδεις δομές ενός κράτους. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι, αν οι πράξεις τελούνται για να επιτευχθεί ένας από τους τρεις αυτούς σκοπούς, δεν χρειάζεται να αναζητηθούν οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει η εμπλεκόμενη οργάνωση, διότι άλλως θα καταργούνταν η μία από τις δύο προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς για να μπορεί μια πράξη να χαρακτηριστεί ως τρομοκρατική πράξη. Οι εν λόγω σκοποί, οι οποίοι συντελούν στον χαρακτηρισμό των πράξεων που απαριθμούνται στα στοιχεία α′ έως ια′ του ως άνω άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και οι οποίοι είναι επομένως αμιγώς λειτουργικής φύσεως, δεν έχουν καμία σχέση με πολιτικούς σκοπούς ή με διεκδικήσεις των αυτουργών μιας πράξης και, ως εκ τούτου, ο απώτερος ή υποκείμενος σκοπός της πράξης είναι άνευ σημασίας για τον χαρακτηρισμό της ως «τρομοκρατικής πράξης».

74 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα του αναιρεσείοντος που βάλλει κατά της σκέψης 126 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όχι μόνον διότι το επιχείρημα αυτό απλώς αμφισβητεί γενικώς και αορίστως την ορθότητα της σχετικής κρίσης του Γενικού Δικαστηρίου, αλλά και διότι στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της σκέψης

αυτής. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω σκέψη, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν ήταν αναγκαίο να λάβει θέση ως προς την εφαρμογή εν προκειμένω της αρχής της αυτοδιάθεσης για να απαντήσει στα επιχειρήματα σχετικά με την ερμηνεία των σκοπών που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931 και δεν αρνήθηκε, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το αναιρεσείον, να αποφανθεί σχετικά με την εφαρμογή της αρχής αυτής.

75 Τυχόν αποδοχή της συλλογιστικής του αναιρεσείοντος, κατά την οποία μια οργάνωση ή οντότητα δικαιούται να τελέσει μια από τις πράξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α′ έως ια′, της κοινής θέσης 2001/931, εφόσον οι πράξεις αυτές τελούνται στο πλαίσιο ενός γενικού σκοπού αυτοδιάθεσης, θα οδηγούσε περαιτέρω σε αποτέλεσμα αντίθετο προς το γράμμα και το πλαίσιο της διάταξης αυτής, καθώς και προς τους σκοπούς της ρύθμισης της οποίας αποτελεί μέρος, και θα αντέβαινε στη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 68 έως 70 της παρούσας αποφάσεως.

76 Τέλος, για τους ίδιους λόγους, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι ο όρος «αδικαιολόγητα» που περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημείο ii, της κοινής θέσης 2001/931 δεν πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα του προβαλλόμενου ως θεμιτού σκοπού που επιδιώκεται με την άσκηση του επίμαχου εξαναγκασμού.

77 Κατόπιν των προεκτεθέντων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

78 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα ότι το Συμβούλιο μπορούσε να στηριχθεί στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία αποτελεί «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, διότι τα πραγματικά περιστατικά που μνημονεύονται στην αιτιολογία της ήταν παρωχημένα και δεν μπορούσαν, συνεπώς, να δικαιολογήσουν το συμπέρασμα ότι το αναιρεσείον είχε τελέσει τρομοκρατικές πράξεις λόγω των οποίων μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «τρομοκρατική ομάδα».

79 Το αναιρεσείον φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη ερειδόμενο, στη σκέψη 142 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, ήτοι στην απαγωγή δυτικών τουριστών στις αρχές της δεκαετίας του 1990, στην επίθεση σε διυλιστήριο κατά την περίοδο 1993/1994, σε εκστρατεία επιθέσεων σε τουριστικές εγκαταστάσεις κατά τα ίδια έτη και σε απειλές για επιθέσεις σε τουριστικές εγκαταστάσεις κατά την περίοδο από το 1995 έως το 1999, αναλύοντας τα περιστατικά αυτά και καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το Συμβούλιο μπορούσε να τα χαρακτηρίσει ως τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι, στις σκέψεις 77 έως 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη μόνον τα περιστατικά που συνέβησαν μεταξύ των ετών 1995 και 1999, πρέπει να συναχθεί εκ τούτου ότι τα λοιπά, παλαιότερα, πραγματικά περιστατικά είναι άνευ σημασίας. Κατά συνέπεια, τα παλαιότερα αυτά περιστατικά δεν μπορούσαν να τεκμηριώσουν το συμπέρασμα ότι το αναιρεσείον έπρεπε να θεωρηθεί ως τρομοκρατική ομάδα κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, δεύτερο

εδάφιο, της ως άνω κοινής θέσης, και τούτο κατά μείζονα λόγο διότι το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι το PKK «φάνηκε να έχει εγκαταλείψει αυτή την [τρομοκρατική] εκστρατεία [του]».

80 Εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στις σκέψεις 80 έως 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι απειλές επιθέσεων σε τουριστικές εγκαταστάσεις κατά το χρονικό διάστημα από το 1995 έως το 1999 μπορούσαν να ληφθούν υπόψη δεδομένης της χρονικής απόστασής τους. Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το Συμβούλιο δεν οφείλει να ελέγξει αν όντως συνέβησαν τα πραγματικά περιστατικά των οποίων τη συνδρομή δέχθηκαν οι εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις, πρέπει πάντως να εξακριβώσει ότι η αρμόδια εθνική αρχή έκρινε ότι όντως συνέβησαν τα εν λόγω περιστατικά, τεκμηριώνοντας με σαφήνεια και συνέπεια την εκτίμηση αυτή στην αιτιολογία της απόφασής της.

81 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι έπρεπε να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που αφορούσε παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, στο μέτρο που οι επίδικες πράξεις στηρίχθηκαν στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου και, στη σκέψη 146 της αποφάσεως αυτής, ότι έπρεπε να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που αφορούσε παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης.

82 Επιπλέον, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι ούτε το Συμβούλιο ούτε το Γενικό Δικαστήριο μπορούσαν να δεχθούν ότι οι υποτιθέμενες απειλές πληρούσαν τα κριτήρια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931. Συγκεκριμένα, οι απειλές αυτές δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως τρομοκρατικές πράξεις, κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, διότι είχε εγκαταλειφθεί η εκστρατεία επιθέσεων που είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο προσώπων.

83 Κατά το αναιρεσείον, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι διαφορές που υφίστανται μεταξύ του ορισμού της τρομοκρατικής πράξης στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και στην κοινή θέση 2001/931. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ως άνευ σημασίας το γεγονός ότι το κριτήριο της σοβαρότητας συνδέεται στη μεν νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου με τα «μέσα», στη δε κοινή θέση 2001/931 με τους «σκοπούς», διότι η διαφορά αυτή είναι σημαντική, ιδίως όσον αφορά τις απειλές.

84 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Επιτροπή, αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων του αναιρεσείοντος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

85 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, στις σκέψεις 77 έως 83, 98 και 136 έως 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διότι έλαβε υπόψη την απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου προκειμένου να αποφανθεί, αφενός, ότι το Συμβούλιο είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπείχε από το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931 και, αφετέρου, ότι οι τελεσθείσες πράξεις ήταν τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της εν λόγω κοινής θέσης.

86 Προκειμένου να κριθεί αν ο λόγος αυτός είναι βάσιμος, πρέπει ευθύς εξαρχής να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός, του ζητήματος αν η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί να χαρακτηριστεί ως απόφαση αρμόδιας αρχής, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, ιδίως υπό το πρίσμα της ημερομηνίας επέλευσης των γεγονότων στα

οποία στηρίζεται, και, αφετέρου, του ζητήματος αν τα γεγονότα αυτά μπορούν να χαρακτηριστούν, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της φύσης τους, ως τρομοκρατικές πράξεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της ως άνω κοινής θέσης.

87 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, η διάταξη αυτή ορίζει στο πρώτο εδάφιο ότι ο κατάλογος περί δεσμεύσεως κεφαλαίων «καταρτίζεται βάσει ακριβών πληροφοριών ή στοιχείων του σχετικού φακέλου τα οποία δεικνύουν ότι έχει ληφθεί απόφαση από αρμόδια αρχή έναντι συγκεκριμένων προσώπων, ομάδων και οντοτήτων, είτε η εν λόγω απόφαση αφορά την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής διώξεως για μια τρομοκρατική πράξη ή την απόπειρα τέλεσης ή τη συμμετοχή ή τη διευκόλυνση μιας τέτοιας πράξης βάσει σοβαρών και αξιοπίστων αποδείξεων ή ενδείξεων είτε καταδίκη για τέτοιες πράξεις».

88 Όσον αφορά τις υποχρεώσεις του Συμβουλίου κατά την καταχώριση του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας στον κατάλογο, από τη μνεία του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931 σε εθνική απόφαση και σε «ακριβ[είς] πληροφορ[ίες]» καθώς και σε «σοβαρ[ές] και αξιόπιστ[ες] αποδείξε[ις] ή ενδείξε[ις]» προκύπτει ότι η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό την προστασία των οικείων προσώπων, διασφαλίζοντας ότι το όνομά τους καταχωρείται στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων μόνον όταν υπάρχουν επαρκή στοιχεία, και ότι η εν λόγω κοινή θέση αποσκοπεί στην επίτευξη του σκοπού αυτού απαιτώντας να έχει ληφθεί απόφαση από εθνική αρχή (πρβλ. απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Al-Aqsa κατά Συμβουλίου και Κάτω Χώρες κατά Al-Aqsa, C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψη 68).

89 Συγκεκριμένα, εφόσον η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει τα μέσα για να διεξαγάγει η ίδια έρευνες για την ανάμειξη συγκεκριμένου προσώπου σε τρομοκρατικές πράξεις, η απαίτηση έκδοσης απόφασης από εθνική αρχή έχει ως σκοπό τη διαπίστωση της υπάρξεως σοβαρών και αξιόπιστων αποδείξεων ή ενδείξεων περί της συμμετοχής του οικείου προσώπου σε τρομοκρατικές δραστηριότητες τις οποίες οι εθνικές αρχές θεωρούν βάσιμες και δυνάμενες να στηρίξουν, τουλάχιστον, μέτρα για τη διεξαγωγή έρευνας, χωρίς να απαιτείται η εθνική απόφαση να έχει ληφθεί υπό συγκεκριμένη νομική μορφή ή να έχει δημοσιευτεί ή κοινοποιηθεί (απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Al-Aqsa κατά Συμβουλίου και Κάτω Χώρες κατά Al-Aqsa, C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψη 69).

90 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο στηρίχθηκε στην ύπαρξη αποφάσεων, τις οποίες χαρακτήρισε ως αποφάσεις αρμόδιας αρχής κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε κατ’ αρχάς, για τον σκοπό αυτόν, τις σοβαρές και αξιόπιστες αποδείξεις και ενδείξεις που είχαν επισημανθεί από το Συμβούλιο και είχαν θεωρηθεί βάσιμες από τις εθνικές αρχές, στις οποίες περιλαμβάνονταν τρομοκρατικές επιθέσεις αποδιδόμενες στο PKK από το 1984, μια τρομοκρατική εκστρατεία στις αρχές της δεκαετίας του 1990, συμπεριλαμβανομένης της απαγωγής δυτικών τουριστών, μια επίθεση σε διυλιστήριο και επιθέσεις σε τουριστικές εγκαταστάσεις που είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο αλλοδαπών τουριστών κατά την περίοδο 1993-1994. Το Γενικό Δικαστήριο παρατήρησε, στην ίδια σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το αναιρεσείον, ότι το Συμβούλιο είχε επισημάνει ότι, μολονότι το PKK φάνηκε να έχει εγκαταλείψει την εν λόγω εκστρατεία κατά το χρονικό διάστημα από το 1995 έως το 1999, εξακολουθούσε κατά την ίδια περίοδο να απειλεί ότι θα επιτεθεί σε τουριστικές εγκαταστάσεις. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τη

νομολογία, οι «ακριβ[είς] πληροφορ[ίες] ή [τα] στοιχεί[α] του […] φακέλου» που απαιτούνται κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931 πρέπει να καταδεικνύουν ότι έχει ληφθεί απόφαση εθνικής αρχής εμπίπτουσα στον ορισμό της ως άνω διάταξης όσον αφορά τα εμπλεκόμενα πρόσωπα ή οντότητες, κατά τρόπο που να τους παρέχει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να προσδιορίσουν την απόφαση αυτή, αλλά οι πληροφορίες ή τα στοιχεία αυτά δεν χρειάζεται να αφορούν το περιεχόμενο της εν λόγω απόφασης. Τέλος, στη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Συμβούλιο παρείχε αρκούντως ακριβείς πληροφορίες για την απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της εν λόγω κοινής θέσης.

91 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο διέθετε ακριβείς πληροφορίες και στοιχεία του φακέλου προερχόμενα από απόφαση αρμόδιας αρχής, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931. Δεδομένου ότι το αναιρεσείον δεν αμφισβητεί την ορθότητα του εν λόγω συμπεράσματος του Γενικού Δικαστηρίου και, εν πάση περιπτώσει, δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο που να μπορεί να κλονίσει το συμπέρασμα αυτό, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το Συμβούλιο μπορούσε να στηριχθεί στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου.

92 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στις σκέψεις 77 έως 83, 143, 144 και 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι πράξεις προγενέστερες του έτους 1995 μπορούσαν βασίμως να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του ελέγχου που διενεργήθηκε βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, ενώ δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του άρθρου 1, παράγραφος 4, της εν λόγω κοινής θέσης, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός, των απαιτήσεων που αφορούν την αρχική καταχώριση του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης, σχετικά ιδίως με τις προϋποθέσεις περί χρονικής απόστασης και, αφετέρου, των απαιτήσεων που αφορούν τον ορισμό της «τρομοκρατικής πράξης», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης.

93 Πράγματι, για την αρχική καταχώριση του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, απαιτείται οι πράξεις στις οποίες στηρίζεται μια τέτοια απόφαση να είναι αρκούντως πρόσφατες, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του σκοπού της διατάξεως αυτής ο οποίος, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 88 της παρούσας αποφάσεως, συνίσταται στην προστασία των εμπλεκόμενων προσώπων ή οντοτήτων.

94 Αντιθέτως, το άρθρο 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης ορίζει απλώς την έννοια της «τρομοκρατικής πράξης» κατά την εν λόγω κοινή θέση. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο δύναται να λαμβάνει υπόψη και άλλα παλαιότερα στοιχεία τα οποία ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την εκτίμηση του ιστορικού και της εκτάσεως των τρομοκρατικών δραστηριοτήτων του εμπλεκόμενου προσώπου ή οντότητας, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

95 Ως εκ τούτου, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έλαβε υπόψη πράξεις προγενέστερες του 1995, οι οποίες είχαν τελεστεί κατά τα έτη 1990, 1993 και 1994, προκειμένου να διαπιστώσει αν, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931, οι σκοποί που επιδιώκονταν με τις πράξεις που αποδίδονταν στο αναιρεσείον είχαν τρομοκρατικό χαρακτήρα και επίσης ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η «χρονική απόσταση» περίπου δύο ετών μεταξύ των τελευταίων γεγονότων που ελήφθησαν υπόψη, τα οποία ανάγονταν στο έτος 1999, και της

απόφασης του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου δεν μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολική, με αποτέλεσμα να δύναται η εν λόγω απόφαση να χαρακτηριστεί ως απόφαση αρμόδιας αρχής, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης.

96 Όσον αφορά τη μνεία του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε χρονική απόσταση μικρότερη των πέντε ετών, στο πλαίσιο της οποίας έλαβε υπόψη μόνον τα πιο πρόσφατα γεγονότα στα οποία στηριζόταν η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει συναφώς σε νομολογία βάσει της οποίας μια τέτοια πενταετής χρονική απόσταση δεν είναι υπερβολική. Ωστόσο, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ουδόλως προκύπτει ότι, διά της αναφοράς του στην πενταετία, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμούσε ότι τα λοιπά περιστατικά που εκτίθενται στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν πολύ παλαιά για να ληφθούν υπόψη. Το επιχείρημα του αναιρεσείοντος στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της εν λόγω αποφάσεως και πρέπει, ως εκ τούτου, να απορριφθεί.

97 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι οι απειλές επιθέσεων σε τουρκικές τουριστικές εγκαταστάσεις πληρούσαν τα κριτήρια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, πρέπει και αυτό να απορριφθεί.

98 Πράγματι, η διάταξη αυτή, όπως προκύπτει από το γράμμα της, περιέχει ρητή αναφορά, στο σημείο i, στην «απειλή τέλεσης μιας εκ των πράξεων που απαριθμούνται στα σημεία α) έως η)», όπως η προσβολή κατά της ζωής προσώπου ή η πρόκληση μαζικών καταστροφών.

99 Επομένως, η ύπαρξη απειλής τελέσεως μιας εκ των πράξεων που απαριθμούνται στα στοιχεία α′ έως η′ αρκεί για να δικαιολογήσει τη δέσμευση κεφαλαίων και το γεγονός ότι το PKK εγκατέλειψε τις εκστρατείες επιθέσεων κατά το χρονικό διάστημα από το 1995 έως το 1999 δεν επηρεάζει τον χαρακτηρισμό των απειλών ως τρομοκρατικής πράξεως.

100 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το γεγονός ότι δεν υπήρξαν επιθέσεις κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου δεν απέκλειε τη συνέχιση των απειλών επιθέσεων, οι οποίες απειλές συνιστούν, επομένως, τρομοκρατικές πράξεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931.

101 Όσον αφορά το επιχείρημα του αναιρεσείοντος περί διαφορών μεταξύ του ορισμού της τρομοκρατικής πράξης στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι το κριτήριο της σοβαρότητας συνδέεται στη μεν νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου με τα «μέσα», στη δε κοινή θέση 2001/931 με τους «σκοπούς».

102 Συναφώς, από τη σκέψη 73 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι οι σκοποί που απαριθμούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, σημεία i έως iii, της κοινής θέσης 2001/931 είναι αμιγώς λειτουργικού χαρακτήρα και συνεπάγονται τον χαρακτηρισμό των πράξεων του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α′ έως ια′, της ως άνω κοινής θέσης ως τρομοκρατικών πράξεων. Επομένως, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου δεν ενέχει καμία ανακολουθία, λαμβανομένου υπόψη ότι τόσο το δίκαιο της Ένωσης όσο και η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου προκρίνουν τον ορισμό των τρομοκρατικών πράξεων σε δύο στάδια, ορίζοντας τις πράξεις αυτές τόσο βάσει των επιδιωκόμενων σκοπών όσο και βάσει των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή τους.

103 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

104 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στις σκέψεις 182 έως 188 και 191 έως 203 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επανεξέταση των κανονισμών των ετών 2015 έως 2017 και των αποφάσεων του 2019 από το Συμβούλιο πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931.

105 Το αναιρεσείον υπογραμμίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι είχε παρέλθει σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της έκδοσης της απόφασης του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου και της έκδοσης των πράξεων του 2014, κατά τη διάρκεια του οποίου συνέβησαν διάφορα γεγονότα που σηματοδοτούσαν μια μεταβολή των περιστάσεων, επομένως το Συμβούλιο παρέβη την υποχρέωσή του να επικαιροποιήσει την εκτίμησή του σχετικά με το αν εξακολουθούσε να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης σε τρομοκρατικές δραστηριότητες όσον αφορά το έτος 2014. Το αναιρεσείον φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα και όσον αφορά τους κανονισμούς των ετών 2015 έως 2017 και τις αποφάσεις του 2019.

106 Επαναλαμβάνοντας τα επιχειρήματα που προέβαλε στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, το αναιρεσείον επισημαίνει ότι η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931. Το αναιρεσείον υποστηρίζει επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε, στη σκέψη 185 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο μπορούσε να στηριχθεί στην επίθεση σε εργοτάξιο για την κατασκευή ενός νέου τουρκικού στρατιωτικού φυλακίου τον Μάιο του 2014 και να χαρακτηρίσει την επίθεση αυτή ως τρομοκρατική πράξη. Συγκεκριμένα, μια τέτοια πράξη αποτελεί, κατά την άποψη του PKK, χαρακτηριστικό παράδειγμα πράξης η οποία δεν μπορεί να προσαφθεί στο αναιρεσείον ότι την τέλεσε για τρομοκρατικό σκοπό, διότι επρόκειτο για άμεση απάντηση στην παραβίαση, εκ μέρους της Τουρκικής Κυβέρνησης, των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων, και θα έπρεπε να θεωρηθεί, βάσει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, ως νόμιμη στρατιωτική πράξη.

107 Ακόμη και αν το Δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφοι 3 και 4, της κοινής θέσης 2001/931, όσον αφορά την απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι η φύση της επίθεσης του Μαΐου του 2014 ήταν σαφώς διαφορετική σε σύγκριση με τα περιστατικά στα οποία στηριζόταν η απόφαση αυτή, η εν λόγω επίθεση δεν αρκούσε για να τεκμηριωθεί ότι εξακολουθούσε να υφίσταται κίνδυνος τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων.

108 Συγκεκριμένα, καθώς η στάση του αναιρεσείοντος μεταβλήθηκε ριζικά κατά τη διάρκεια των δεκαέξι ετών μετά τη σύλληψη, το 1999, του Abdullah Öcalan, ιδρυτή και ηγέτη του PKK, υποστηρίζεται ότι η επίθεση σε υπό κατασκευή τουρκικό στρατιωτικό φυλάκιο, κατά παράβαση των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμη με την απειλή επιθέσεων σε τουρκικές τουριστικές εγκαταστάσεις κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990.

109 Όσον αφορά το περιστατικό της επίθεσης σε στρατιωτικό όχημα στις 23 Οκτωβρίου 2017, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε στη σκέψη 191 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο πλαίσιο χαρακτηρισμού της επίθεσης αυτής ως

τρομοκρατικής πράξης, ότι ήταν άνευ σημασίας το γεγονός ότι η εν λόγω πράξη εντασσόταν στο πλαίσιο της ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ του PKK και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, ενώ από τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προκύπτει σαφώς ότι μια αναγκαία στρατιωτική επιχείρηση που συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει τρομοκρατικό σκοπό.

110 Το αναιρεσείον προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας κατ' ουσίαν στις σκέψεις 198 έως 200 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι λόγω της συνέχισης της ένοπλης σύγκρουσης το Συμβούλιο μπορούσε να αποφανθεί ότι εξακολουθούσε να υφίσταται κίνδυνος τρομοκρατικών πράξεων, δεν έλαβε υπόψη τον ρόλο που διαδραμάτιζε η Δημοκρατία της Τουρκίας, ενώ το PKK είχε μεταβάλει σημαντικά τον τρόπο δράσης του.

111 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Επιτροπή, θεωρεί ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

112 Υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931, το Συμβούλιο μπορεί να διατηρήσει την καταχώριση του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, αν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης του προσώπου ή της οντότητας σε τρομοκρατικές δραστηριότητες που δικαιολόγησε την αρχική καταχώρισή του στον κατάλογο (απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, Hamas κατά Συμβουλίου, C-386/19 P, EU:C:2020:691, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

113 Το μόνο κρίσιμο ζήτημα για την εκτίμηση της σκοπιμότητας διατήρησης μιας τέτοιας καταχώρισης είναι κατ' αρχήν αν, από την επίμαχη καταχώριση ή από την τελευταία επανεξέταση, η πραγματική κατάσταση μεταβλήθηκε κατά τρόπον ώστε να μη μπορεί πλέον να συναχθεί το ίδιο συμπέρασμα σχετικά με τον κίνδυνο αυτό (πρβλ. απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Συμβούλιο κατά LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583, σκέψη 46).

114 Η εξακολούθηση ενός τέτοιου κινδύνου μπορεί να αποδειχθεί, ιδίως, με παραπομπή στην εθνική απόφαση που δικαιολόγησε την αρχική καταχώριση όταν, κατόπιν πρόσφατης επανεξέτασης της απόφασης αυτής, διαπιστώθηκε ότι η διατήρηση της καταχώρισης δικαιολογείται από πρόσφατα περιστατικά που καταδεικνύουν ότι το εν λόγω πρόσωπο ή η εν λόγω οργάνωση εξακολουθεί να εμπλέκεται σε τρομοκρατικές δραστηριότητες. Πράγματι, σκοπός της επανεξέτασης είναι να διασφαλιστεί ότι η απόφαση του Συμβουλίου θα ληφθεί βάσει επαρκών στοιχείων που παρέχουν στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να συναγάγει ότι υφίσταται τέτοιος κίνδυνος (απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, Hamas κατά Συμβουλίου, C-386/19 P, EU:C:2020:691, σκέψη 39).

115 Στο πλαίσιο της εξετάσεως του κατά πόσον εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης του εμπλεκόμενου προσώπου, ομάδας ή οντότητας σε τρομοκρατικές δραστηριότητες, πρέπει ιδίως να λαμβάνονται υπόψη, πέραν της μετέπειτα τύχης της εθνικής απόφασης στην οποία στηρίχθηκε η αρχική καταχώριση του ονόματος του εν λόγω προσώπου, ομάδας ή οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, και πιο πρόσφατα πραγματικά στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι εξακολουθεί να υφίσταται ο εν λόγω κίνδυνος (απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, Hamas κατά Συμβουλίου, C-122/19 P, EU:C:2020:690, σκέψη 38).

116 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο δεν απέκλινε από τη νομολογία αυτή.

117 Συναφώς, πρέπει, πρώτον, να γίνει δεκτό ότι τα επιχειρήματα του αναιρεσείοντος με τα οποία αμφισβητείται η ορθότητα του χαρακτηρισμού ως τρομοκρατικών πράξεων, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, της επίθεσης σε εργοτάξιο για την κατασκευή ενός νέου τουρκικού στρατιωτικού φυλακίου τον Μάιο του 2014 και της επίθεσης σε στρατιωτικό όχημα στις 23 Οκτωβρίου 2017 είναι αλυσιτελή στο πλαίσιο της επανεξέτασης που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 6, της εν λόγω κοινής θέσης και πρέπει να απορριφθούν βάσει της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 112 της παρούσας αποφάσεως. Συγκεκριμένα, για να διατηρηθεί η καταχώριση του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, το Συμβούλιο δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι το εν λόγω πρόσωπο ή οντότητα διέπραξε τρομοκρατική πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της ως άνω κοινής θέσης, αλλά μόνον ότι εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξής του σε τρομοκρατικές δραστηριότητες.

118 Δεύτερον, πρέπει επίσης να απορριφθούν τα επιχειρήματα του αναιρεσείοντος κατά τα οποία οι πράξεις στις οποίες στηρίχθηκε το Συμβούλιο, όταν επανεξέτασε αν εξακολουθεί να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης του PKK σε τρομοκρατικές δραστηριότητες, δεν αποδεικνύουν επαρκώς την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου λόγω της ουσιωδώς διαφορετικής φύσης των πράξεων αυτών και της ριζικής μεταβολής της στάσης του PKK, το οποίο προέκρινε πλέον ειρηνικές λύσεις.

119 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, αφενός, είναι απαράδεκτο το επιχείρημα ότι ήταν δικαιολογημένη η επίθεση σε εργοτάξιο για την κατασκευή ενός νέου τουρκικού στρατιωτικού φυλακίου τον Μάιο του 2014. Συγκεκριμένα, το αναιρεσείον, διά της αναφοράς του μόνο στην ύπαρξη ένοπλης σύγκρουσης η οποία μπορεί, όπως υποστηρίζει, να δικαιολογήσει την τελεσθείσα πράξη που, κατά την άποψή του, διαφέρει ουσιωδώς από τα περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, και ισχυριζόμενο ότι η πράξη αυτή αποτελούσε άμεση απάντηση στην εκ μέρους της Τουρκικής Κυβέρνησης παραβίαση των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων, δεν προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αλλά ζητεί από το Δικαστήριο να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση του αποδεικτικού αυτού στοιχείου.

120 Όμως, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα και ότι, ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων. Η εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεώς τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, αυτό καθεαυτό, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (διάταξη της 27ης Ιανουαρίου 2022, FT κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-518/21 P, EU:C:2022:70, σκέψη 12 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

121 Αφετέρου, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο το επιχείρημα του αναιρεσείοντος ότι το συμβάν της 23ης Οκτωβρίου 2017 θα έπρεπε να θεωρηθεί ως προδήλως αναγκαία στρατιωτική επιχείρηση η οποία ήταν σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

122 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 191 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το αναιρεσείον δεν αμφισβητεί το υποστατό της εν λόγω στρατιωτικής επίθεσης ούτε το γεγονός ότι δράστης ήταν το ίδιο, καθόσον επισημαίνει ότι η συγκεκριμένη επίθεση εντασσόταν στο πλαίσιο της ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ του PKK και της Δημοκρατίας της Τουρκίας.

123 Επομένως, διαπιστώνεται ότι, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως, το αναιρεσείον δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα το οποίο να μπορεί να κλονίσει τη νομική εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι οι πράξεις αυτές, το υποστατό των οποίων δεν αμφισβητήθηκε, παρείχαν στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να επικαιροποιήσει βασίμως την εκτίμησή του σχετικά με τον κίνδυνο ανάμειξης του αναιρεσείοντος σε τρομοκρατικές δραστηριότητες.

124 Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

125 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, το αναιρεσείον προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, στις σκέψεις 207 έως 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την ερμηνεία της αρχής της αναλογικότητας.

126 Πρώτον, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε, στις σκέψεις 211 έως 213 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την αρχή της αναλογικότητας η οποία επιτάσσει οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να μην υπερβαίνουν τα όρια του κατάλληλου και αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η σχετική ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα μειονεκτήματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2013, Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, σκέψη 50).

127 Επιπλέον, κρίνοντας ότι η ειρηνική και δημοκρατική επίλυση της σύγκρουσης είναι άνευ σημασίας, το Γενικό Δικαστήριο αντιφάσκει προς την εκτίμησή του, στη σκέψη 198 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο βασίμως έκρινε ότι δεν είχε επέλθει καμία μεταβολή των περιστάσεων κατά τη διάρκεια του 2019. Εφόσον θεωρήθηκε ότι η επιδίωξη ειρηνικής λύσης έχει σημασία στο πλαίσιο της επανεξέτασης δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931, το αναιρεσείον φρονεί ότι το ίδιο θα έπρεπε να ισχύει και στο πλαίσιο εξέτασης της αναλογικότητας, και δη κατά μείζονα λόγο, καθόσον απώτερος σκοπός της ένοπλης σύγκρουσης είναι η αυτοδιάθεση ενός λαού. Ακόμη και αν το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει εντούτοις να γίνει δεκτό στο πλαίσιο της εξέτασης του τέταρτου λόγου αναιρέσεως που αφορά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

128 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 207 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με τις επίδικες πράξεις επιδιώκεται σκοπός γενικού συμφέροντος, ο οποίος συνίσταται στην προώθηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Πλην όμως, η διατήρηση της καταχώρισης του PKK στους επίμαχους καταλόγους παρακωλύει στην πράξη την ειρηνευτική διαδικασία και, ως εκ τούτου, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπουν οι πράξεις αυτές πρέπει να κριθούν ακατάλληλα υπό το πρίσμα των επιδιωκόμενων σκοπών.

129 Δεύτερον, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εξετάζοντας μόνον τον σκοπό που επιδιώκουν οι επίδικες πράξεις, δεν έλεγξε προσηκόντως, στις σκέψεις 206 έως 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αν οι δυσμενείς συνέπειες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προβλέψιμες συνέπειες (πρβλ. απόφαση της 12ης Μαρτίου 2019, Tjebbes κ.λπ., C-221/17,

EU:C:2019:189, σκέψη 40), είναι υπέρμετρες σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, προκειμένου να κριθεί αν οι δυσμενείς συνέπειες μιας πράξης είναι υπέρμετρες σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι σκοποί που προσιδιάζουν στην πράξη αυτή και όχι οι προβλέψιμες συνέπειές της.

130 Στο πλαίσιο αυτό, το αναιρεσείον υπενθυμίζει ότι, μολονότι το Συμβούλιο δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη κάθε πιθανή συνέπεια μιας πράξης, εντούτοις εν προκειμένω, έστω και μόνο λόγω της προσφυγής ακυρώσεως που ασκήθηκε την 1η Μαΐου 2014 στην υπόθεση PKK κατά Συμβουλίου (T-316/14), το Συμβούλιο γνώριζε τις συνέπειες των επίδικων πράξεων για τους Κούρδους και, επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 212 και 213 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι συνέπειες αυτές δεν ασκούσαν επιρροή.

131 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Επιτροπή, θεωρεί ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

132 Κατ' αρχάς, καθόσον το αναιρεσείον επικαλείται απλώς και μόνον τον απώτερο σκοπό των περιοριστικών μέτρων, ήτοι τη διατήρηση της ειρήνης και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, κατά την έννοια του άρθρου 21, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΣΕΕ, και υποστηρίζει, επαναλαμβάνοντας τα επιχειρήματα που προέβαλε πρωτοδίκως, ότι η διατήρηση της καταχώρισης του PKK στους επίμαχους καταλόγους παρακωλύει την ειρηνευτική διαδικασία και έχει επιπτώσεις στους Κούρδους, διότι απώτερος σκοπός της ένοπλης σύγκρουσης στην οποία εμπλέκεται το PKK είναι η αυτοδιάθεση του κουρδικού λαού, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Πράγματι, κατά το μέρος αυτό, η αίτηση αναιρέσεως συνιστά στην πραγματικότητα απλώς αίτηση για επανεξέταση της ασκηθείσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγής, η οποία δεν εμπίπτει στην αναιρετική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

133 Περαιτέρω, το PKK ουδόλως τεκμηριώνει την αιτίασή του ότι η αρχή της αυτοδιάθεσης έχει σημασία κατά την εξέταση της αναλογικότητας των περιοριστικών μέτρων που αποφασίστηκαν με τις επίδικες πράξεις και, ως εκ τούτου, η αιτίαση αυτή πρέπει επίσης να κριθεί απαράδεκτη.

134 Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τον σκοπό των ληφθέντων περιοριστικών μέτρων και αγνόησε τις προβλέψιμες συνέπειές τους, παραλείποντας να κρίνει αν οι αρνητικές συνέπειές τους ήταν δυσανάλογες σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας, μόνον ο προδήλως ακατάλληλος χαρακτήρας ληφθέντος μέτρου υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου από το αρμόδιο θεσμικό όργανο σκοπού μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα ενός τέτοιου μέτρου (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Vnesheconombank κατά Συμβουλίου (C-731/18 P, EU:C:2020:500, σκέψη 84).

135 Υπενθυμίζεται επίσης ότι τα περιοριστικά μέτρα έχουν, εξ ορισμού, αρνητικές συνέπειες, ιδίως για τις οντότητες τις οποίες αφορούν (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Vnesheconombank κατά Συμβουλίου, C-731/18 P, EU:C:2020:500, σκέψη 86).

136 Η σημασία όμως του επιδιωκόμενου με τις επίδικες πράξεις σκοπού, ήτοι, μεταξύ άλλων, της καταπολέμησης της τρομοκρατίας που εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρύτερου σκοπού της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, σύμφωνα με τους σκοπούς της εξωτερικής

δράσης της Ένωσης που διατυπώνονται στο άρθρο 21 ΣΕΕ, μπορεί να δικαιολογήσει τις αρνητικές συνέπειες (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Vnesheconombank κατά Συμβουλίου, C-731/18 P, EU:C:2020:500, σκέψη 87).

137 Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 134 έως 136 της παρούσας αποφάσεως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε στη σκέψη 209 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι, στο μέτρο που ο σκοπός τον οποίο επιδίωκε το Συμβούλιο με την έκδοση των επίδικων πράξεων ήταν, μεταξύ άλλων, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι πράξεις αυτές ανταποκρίνονταν, κατά τρόπο συνεπή, στον σκοπό αυτόν και δεν μπορούσαν, εν πάση περιπτώσει, να θεωρηθούν ως προδήλως ακατάλληλες υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού.

138 Δεδομένου ότι το αναιρεσείον δεν προβάλλει κανένα λυσιτελές από νομικής απόψεως επιχείρημα προς στήριξη της ως άνω αιτιάσεως, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

139 Επομένως, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

140 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, το αναιρεσείον υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στις σκέψεις 221 έως 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο είχε εκπληρώσει την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει παρά το γεγονός ότι, όπως επισημάνθηκε στο πλαίσιο των προηγούμενων λόγων αναιρέσεως, από τις αιτιολογικές εκθέσεις των επίδικων πράξεων δεν προκύπτει σαφώς ότι τα περιστατικά που συνέβησαν κατά το χρονικό διάστημα από το 2015 έως το 2019, στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, τεκμηριώνουν πράγματι την απόφαση αυτή.

141 Κατά το αναιρεσείον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα ότι το Συμβούλιο είχε εκπληρώσει την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο δεν έλαβε υπόψη τον σκοπό της αυτοδιάθεσης και το πλαίσιο στο οποίο εντασσόταν η ένοπλη σύγκρουση. Στηρίχθηκε εσφαλμένα στα περιστατικά που εκτίθενται στην απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου. Στο πλαίσιο της επανεξέτασης που διενήργησε, χαρακτήρισε εσφαλμένως τα περιστατικά που μνημονεύονται στις επίδικες πράξεις ως τρομοκρατικές πράξεις, χωρίς να εκθέσει επαρκώς τους λόγους για τους οποίους η ύπαρξη στρατιωτικής επιχείρησης καταδείκνυε ότι εξακολουθούσε να υφίσταται ο κίνδυνος ανάμειξης σε τρομοκρατικές δραστηριότητες. Δεν αιτιολόγησε επαρκώς τους λόγους για τους οποίους οι επίδικες πράξεις έπρεπε να θεωρηθούν ως σύμφωνες με την αρχή της αναλογικότητας, μολονότι είχε ενημερωθεί για τις πιθανές συνέπειες της καταχώρισης του PKK στους επίμαχους καταλόγους για την ειρήνη καθώς και για την κατάσταση των Κούρδων και των υποστηρικτών τους.

142 Επιπλέον, το αναιρεσείον διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας, στις σκέψεις 232 έως 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας ότι έπρεπε να απορριφθούν τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς απόδειξη του ισχυρισμού ότι το Συμβούλιο είχε παραβεί την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει διότι δεν έλεγξε αν τα περιστατικά που είχαν εξετάσει οι εθνικές αρχές μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως τρομοκρατικές πράξεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της

κοινής θέσης 2001/931, και διότι δεν κατέδειξε τη λυσιτέλεια των αποφάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφοι 4 και 6, της κοινής θέσης. Ο έλεγχος αυτός δεν αφορά μόνον τη βάση της αιτιολογίας, αλλά και την υποχρέωση αιτιολογήσεως καθεαυτήν.

143 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και την Επιτροπή, θεωρεί ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

144 Όσον αφορά το παραδεκτό του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, διαπιστώνεται ότι το αναιρεσείον, βάλλοντας με τις αιτιάσεις που προβάλλει κατά των σκέψεων 221 έως 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν επισημαίνει με σαφήνεια τα χωρία της αποφάσεως που θεωρεί ότι ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο, πλην από την περίπτωση των αιτιάσεων που βάλλουν κατά των σκέψεων 232 έως 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ούτε προβάλλει νομικά επιχειρήματα προς στήριξη της θέσης του. Ειδικότερα, δεν διευκρινίζει τους λόγους για τους οποίους η παρατιθέμενη από το Γενικό Δικαστήριο νομολογία του Δικαστηρίου είναι εσφαλμένη. Επομένως, τα επιχειρήματα του αναιρεσείοντος αποσκοπούν απλώς στην επανεξέταση των προσφυγών που ασκήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αντί να βάλλουν κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά τρόπο που να παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του (πρβλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 48).

145 Πράγματι, ορισμένα από τα επιχειρήματα που προβάλλει το αναιρεσείον στο πλαίσιο του λόγου αυτού έχουν στην πραγματικότητα ως σκοπό να αμφισβητήσουν την ορθότητα της εκτίμησης του Γενικού Δικαστηρίου όχι ως προς την αιτιολογία των επίδικων πράξεων, αλλά ως προς την καταλληλότητα των επίμαχων περιοριστικών μέτρων για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκουν. Όμως, τα επιχειρήματα αυτά που αφορούν τον σκοπό της αυτοδιάθεσης και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η ένοπλη σύγκρουση, τα περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση του 2001 του Ηνωμένου Βασιλείου, τον χαρακτηρισμό των μνημονευόμενων στις επίδικες πράξεις περιστατικών ως τρομοκρατικών πράξεων και τους λόγους για τους οποίους οι επίδικες πράξεις πρέπει να θεωρηθούν ότι συνάδουν με την αρχή της αναλογικότητας προβλήθηκαν προς στήριξη των λοιπών λόγων αναιρέσεως, στους οποίους άλλωστε ρητώς παραπέμπει το αναιρεσείον, και απορρίφθηκαν. Είναι συνεπώς αλυσιτελή στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου αναιρέσεως περί ανεπαρκούς αιτιολογίας.

146 Υπενθυμίζεται επίσης ότι η αιτιολογία πράξεως του Συμβουλίου η οποία επιβάλλει περιοριστικό μέτρο πρέπει, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 216 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να εκθέτει τους ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους το Συμβούλιο εκτιμά, στο πλαίσιο ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει, ότι πρέπει να επιβληθούν τέτοια μέτρα στον ενδιαφερόμενο (πρβλ. απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

147 Εντούτοις, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 217 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να προσαρμόζεται στη φύση της επίμαχης πράξης και στο πλαίσιο εντός του οποίου αυτή εκδόθηκε. Η υποχρέωση αιτιολόγησης πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, ιδίως του περιεχομένου της πράξης, της φύσης των προβαλλόμενων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως στην παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η

πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Δεν απαιτείται να προσδιορίζει η αιτιολογία όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που ασκούν επιρροή, καθόσον το ζήτημα της επάρκειας της αιτιολογίας πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται καθώς και το σύνολο των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα. Επομένως, μια βλαπτική πράξη είναι επαρκώς αιτιολογημένη, εφόσον έχει εκδοθεί εντός πλαισίου που είναι γνωστό στον ενδιαφερόμενο και το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να κατανοήσει το περιεχόμενο του ληφθέντος έναντι αυτού μέτρου (απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

148 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις πράξεις με τις οποίες αποφασίζεται η διατήρηση της καταχώρισης προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, το Συμβούλιο οφείλει να ελέγξει κατά πόσον, μετά την αρχική καταχώριση ή την τελευταία επανεξέταση, η πραγματική κατάσταση μεταβλήθηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μη μπορεί πλέον να συναχθεί το ίδιο συμπέρασμα σχετικά με τη συμμετοχή του εν λόγω προσώπου ή οντότητας σε τρομοκρατικές δραστηριότητες (πρβλ. απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

149 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, όσον αφορά τις εν λόγω πράξεις, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να εξακριβώσει, αφενός, αν τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 296 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, αν οι προβαλλόμενοι λόγοι είναι επαρκώς ακριβείς και συγκεκριμένοι, όπως εξάλλου υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 218 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και, αφετέρου, αν οι λόγοι αυτοί είναι τεκμηριωμένοι, όπερ συνεπάγεται ότι ο δικαστής της Ένωσης βεβαιώνεται, στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων, ότι αυτές στηρίζονται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση και ελέγχει την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών που προβάλλονται στην αιτιολογική έκθεση των εν λόγω πράξεων (απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

150 Τούτου λεχθέντος, το ζήτημα της αιτιολογίας, η οποία συνιστά ουσιώδη τύπο, είναι αυτοτελές σε σχέση με το ζήτημα της απόδειξης της προβαλλόμενης συμπεριφοράς, το οποίο εμπίπτει στην ουσιαστική νομιμότητα της επίμαχης πράξης και προϋποθέτει τον έλεγχο του υποστατού των πραγματικών περιστατικών τα οποία εκτίθενται στην πράξη αυτή, καθώς και του χαρακτηρισμού των περιστατικών αυτών ως στοιχείων που δικαιολογούν την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων σε βάρος του συγκεκριμένου προσώπου (απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, Συμβούλιο κατά PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

151 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ορθώς, στη σκέψη 236 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ζήτημα αν το Συμβούλιο τήρησε την υποχρέωσή του να εξακριβώσει αν τα πραγματικά περιστατικά που έλαβαν υπόψη οι εθνικές αρχές μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως τρομοκρατικές πράξεις, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής θέσης 2001/931, εξετάστηκε στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που αφορούσε παράβαση της διάταξης αυτής.

152 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι είναι αλυσιτελή τα επιχειρήματα με τα οποία αμφισβητείται το βάσιμο των εν λόγω πραγματικών περιστατικών, στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου αναιρέσεως περί ανεπαρκούς αιτιολογίας και ότι, επομένως, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

153 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, δεδομένου ότι δεν έγινε δεκτός κανένας λόγος αναιρέσεως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

154 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

155 Δεδομένου ότι το αναιρεσείον ηττήθηκε, πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του τελευταίου.

156 Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται, κατ' αναλογίαν, στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, που μετείχαν στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Το Kurdistan Workers' Party (PKK) φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

(υπογραφές)